

Hal



HASAN BÜLENT KAHRAMAN

Eğer gerçekleşirse, hükümetin düşürülmesinin ardından gündeme sağdaki yeni oluşumlar gelecektir. Cumhurbaşkanı'nın yaptığı

açıklamaların her geçen gün biraz daha seçim vurgusu taşıdığı bir ortamda sağın yeniden yapılandırılması siyasal yaşam açısından sayısız önemler taşımaktadır. Dikkat edilirse, Cumhurbaşkanı Türkiye'deki siyasetin sorunu olarak seçmen tabanının dağınıklığını göstermektedir. Ne var ki Türkiye'nin hiç de yabancı olmadığı bu durumun üstünde hemen hiç kimse daha geniş bir açıdan bakarak durmamakta, ayrışmaları ve birleşmeleri yalnızca parti seçim lider ekseninde görmektedir.

Oysa, sorunun kökleri çok daha derinlerde ve tartışma şu soruyla başlamalıdır: Türkiye'de merkez sağın parçalanmasını yaratan belirleyici bir neden söz konusu mudur? Çoğu kez olumsuz da verilse aslında bu sorunun olumlu bir yanıtı vardır. İki yanıt kesişerek birbirine karışıyor, bu, merkez sağ partilerin bugün içinde buldukları haldendir.

Temel ayrışma 1980'lerin başında ANAP - DP / AP / DYP arasında yaşanmıştır ve birkaç özgül nedene bağlıdır: DP - AP çizgisinden gelen DYP'nin o tarihlerde geleneksel ölçeklerde siyaset yapması, daha tutucu, içe dönük bir ekonomi politik anlayışı sergilemesi, buna mukabil ANAP'ın, güncel oluşumların da etkisiyle, daha liberal bir çizgiyi tutması bu ayrışmanın kaynağıdır. ANAP'ın büyük kente ve sermayeye dayanmasına karşılık DYP'nin geleneksel küçük burjuvazi tabanına yaslanması ayrışmanın bir başka düğümüdür.

Aradan geçen zamanda ANAP'ın liberal bir kökenle bağlarını koparması, hızla merkeze kayması ve orada donarak tabanını yitirmesi bugün iki parti arasında bir fark olmadığını insanlara düşündürmektedir. Bu `trajik' bir gelişmedir. Çünkü, Türkiye'de siyasetin merkez dışına değil merkeze doğru yapıldığını kanıtlamaktadır. (Bu açıdan bakılırsa bugün yapılan ittifaklar sol partilerin de aynı konumda bulunduğunu kanıtlamıştır.)

Bu koşullar altında sağ siyasetin herhangi bir ideolojiye, paradigmaya, pozisyona yaslanarak yapılmadığı, yalnızca belli bir tabanın güdümlenmesine bağlı olduğu besbellidir; fakat şu da düşünülebilir:

Demirel sonrasında Çiller'in, Özal sonrasında Yılmaz'ın, İnönü sonrasında Karayalçın'ın genel başkanlığa getirilmesi olgusal bir gelişme değildi. Kanımca, delege, tıpkı 1964'te onlara benzer koşullara sahip Demirel'i seçmesi gibi Çiller'i ve ötekileri soyut ve ütopyik bir dönüşüm beklentisiyle başına getirmiştir. O tavrıyla, tabanın, merkezden daha dışarıya dönük bir siyasetin işaretini verdiği söylenebilir.

Ne var ki varılan nokta gerçekten vahimdir. Çünkü, Çiller de Yılmaz da kısa sürede hem merkez sağ siyasetin yukarıda değindiğim eksikleri hem de kişisel liderlik yeteneklerinin kısıtlılığı nedeniyle ve bir `proje' ya da `ideoloji' üretememeleri yüzünden (Bunun mümkün olup olmadığı sağın durumunu açıklayan ayrı bir sorundur.) Geldikleri noktanın da gerisine düşmüşlerdir. O noktada da merkez sağda yer alan gövde partiler arasında herhangi bir ayırım kalmamıştır.

Şimdi başka bir döneme gelinmiştir. Bundan sonraki koşullar yeni bir tümleşmeyi sağlayabilir mi? Eğer sağ yalnızca şu sıralarda olduğu üzere belli bir `pratik' çevresinde (hükümetin düşürülmesi) yan yana gelecekte bu kalıcı olmayacaktır. Üstelik bu girişim partilerde çatlamalara yol açacak, yeni ayrışmaları doğuracaktır. Geriye, bir tek koşul kalmaktadır: Sağın birleşmesi dünyayla yaşanacak bir eklemlenme doğrultusunda, üretilecek bir `model' çerçevesinde olabilir. Bunu yapacak partinin kazanacağı momentum ötekileri yanına çekecek, ardından sürükleyecektir.

Dünyadaki gelişmeler sağ için 1980'lerde olduğu gibi böyle bir doğurgan konjonktürün varlığına işaret etmemektedir. Dolayısıyla, hal çetindir; ama her şeye karşın başarılacak bir sağ bütünleşmeyi Türkiye'nin gereksinmediği söylenemez!

Düzeltilme ve özür

Dünya Forum sayfasında yer alan Prof. Dr. İ. Reşat Özkan imzalı '78 yıl sonra Mayıs 1919' başlıklı makalenin son satır "Bu ümitle kimimizin ..." yerine "Bu ümitle ulusumuzun 19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı kutlu olsun." olacaktır. Okurlarımızdan ve yazarımızdan özür diliyoruz.